

Nr. 40

2. årgang

OVERSIKT 1/10-7/10.

DE TYSKE ANGREP PÅ STALINGRAD ØKER I STYRKE, MEN STILLINGEN ER UFORANDRET. FIREM KRAFTIGE BOMBEANGREP PÅ VEST-TYSKLAND. TYSK STOROFFENSIV I EGYPT? I DET ØSTERE ØSTEN HAR DE ALLIERTE INITIATIVET PÅ ALLE AVSNITT.

RUSSLAND. Hvis man forsøker å trekke opp en frontlinje i øst og måler alle inn- og utbuktningene, vil det vise sig at fronten har en lengde av noe over 5000 km.. Der kjempes langs hele denne linje. Russerne har fremgang syd for Novorossijsk. I ukens løp er 15 viktige stillinger tilbakeerobret. Den tyske påstand om at de nye flåtehavner som er utbygget etter Sebastopol og Vorossijsks fall skulde være i fare, avvises blankt fra russisk hold. Sverdshavsfloåten har herredømmet i Svartehavet og flåtehavnene fungerer tilfredsstillende. Alle forsøk på å trenge gjennem ved Mosdok er slått tilbake. Tyskerne har ingen fremgang i retning av oljekildene. Ved Stalingrad pågår kampane med større og større heftiget. Der kjempes fra hus til hus, fra gate til gate. Der kjempes fra fabrikker, kinoer og beboelseshus. Tyskerne har konsentrert 3 divisjoner i et voldsomt angrep, men hittil er angrepene slått tilbake. Fra nord presser Timosjenko på. Hans folk kjemper seg frem fra skyttergrav til skyttergrav. Tyskerneiller Stalingrad veien til døden, og de har rett. På 6 dager har de hatt 130 000 falne. Det heter om de russiske soldater: Det er ikke mange armecr som har nådd et slikt blindt råseri og en slik besluttssomhet som de russiske arbeidere og soldater som kjemper skulder ved skulder i Stalingrad. Om situasjonen i almindelighet kan man si at det tyske press øker. De kjemper vilt for å ta ifri Hitlers løfte, men de lider under dårlige sambandslinjer, og presset fra nord er en stor fare. Det er intet som tyder på at russernes stilling er forverret. - Ved Voronesj har pågått heftige kamper som tildels har utviklet seg til rene blodbad, så tyskerne på en eneste dag mistet 200 män. Russerne holder alle stillinger. I området Brjansk-Rsjev har russerne hatt god fremgang, flere viktige stillinger og en jernbanebro er erobret. Også ved Ilmensjøen har russerne gjort heftige angrep, de har her haft god fremgang og har tilført fienden store tap. I Leningradområdet er på 3 dager skutt ned 92 fly. En 10 000 tonner er senket i Østersjøen.

WESTFRONTEN. Torsdag angrep bombeavdelinger fra den amerikanske hærs flyvapen mot Nord-Frankrike mens ubåtverftene i Flensburg og Lübeck og skipsfart utenfor Nederlands kyst ble angrepet av britiske fly. 17 fly savnes. Fredag natt gikk store styrker britiske fly innover Rhinland og særlig gikk det hardt ut over Krefeld. Idagslys blev foretatt et voldsomt bombeangrep på stålverkene i Liège, mens allierte jagerfly angrep over en 260 km. bred front. Samme dag foretok de amerikanske styrker sitt hittil største angrep på Nord-Frankrike. Natt til tirsdag var en stor styrke britiske fly over Vest-Tyskland. 10 fly savnes. Natt til onsdag gikk RAF løs på Osnabrück med tap av 6 fly.

MEDDELELSEN. Ingen større begivenheter har funnet sted på den egyptiske front. Britiske styrker har hatt en del fremgang i midtavsnittet og har konsolidert de nye stillingene. Luftaktiviteten er ikke minsket. Det meldes således onsdag at i løpet av de siste 100 dager er det gjort 103 allierte bombeangrep på Benghazi. Det ser ut som om Rommels besøk i Berlin skal etterfølges av en tysk-italiensk offensiv.

DET ØSTERE ØSTEN. På Ny Guinea rykker australierne frem i Owen-Stanley-fjellene. I Salomonøyene har foregått voldsomme luftkamper især over Guadalcanal. Rundt omkring i Stillhavsfarvannene er japansk skipsfart tilført alvorlige tap. På Aleutene har amerikanske fly gjort voldsomme angrep på den japanske basis på Kiska. Bombeflyene pepret de japanske stillinger i 48 timer i trekk. Amerikanerne har satt sig fast på 6 av de Aleutiske øyer. Utanfor Burma er allierte fly gått til angrep på en japansk flåteavdeling og der er opnådd gode resultater, bl.a. fikk en krysser 3 torpedotreffer. Det har i den siste tid vært sparsomt med meldinger fra Kina, men intet tyder på at kineserne har mistet initiativet. Erobringingen av Kina var en nødvendighet for Japan. Sålenge dette ikke er skjedd, kan de allierte rette dropende slag rett i hjertet på det japanske verdensrike. Straks felttoget i Burma var avsluttet, innleddet japanerne en storoffensiv i Kina.

Kiangsi blev erobret. Alle flypassene som kineserne bygget for å kunne bombe de japanske øer gikk tapt. Jernbanene Peiping - Kanton og Shanghai - Kanton var på japanske hender, hvilket var en stor strategisk fordel for fienden. Chang Kai Chek har mer enn gjenerobret alle disse områdene, samtligge flyplasser og 750 km. jernbaner og har gjeninntatt den viktige havnebyen Wautsjang. Kineserne har trengt over Yangtsekiang inn i provinsen Hupch. De marsjerer sydover og står i Kants forsteder. Andre avdelinger rykker vestover i retning Shanghai. Samtidig har de amerikanske flystyrken "de flyvende tigre" som kineserne kaller dem, overtatt flyplassene i Tsju-sjang og Lishui som ligger 2000 km. fra Japan, 4000 km. fra Tokio.

AMERIKA. Det meldes at det er alt mulig håp om at Amerika klarer å oppfylle programmet å bygge 8 mill. tonn transportskip i år. Det vil løse et av verdens største problemer, heter det. Bare i september er bygget 90 skip på nesten 1 mill. tonn. Kanada bygger 5000 fly om året og 500 kanadiske krigsskip er i aktiv tjeneste. De hadde 20 ved krigens begynnelse.

TYSKLAND. I 1940 sa Hitler at Tyskland har vunnet krigen. i 1941 sa han at Tyskland vil vinne krigen, - i 1942 at Tyskland nå vinne krigen. Forskjellen er vesentlig, - det tyske propagandaapparat har tatt i bruk en ny metode. Det utnåles stadig hvad der vil skje hvis Tyskland taper. Historien om den "djevelske britiske plan" om at alle tyske barn skal evakueres fra Tyskland hvis de allierte vinner, har fått en bred plass. Det er karakteristisk for stemningen i Tyskland at både Hitler, Gøbbels, Gøring og Ribbentrop alle har holdt store taler: Hjemmefronten må stives op, må opmuntres. Men der trues også. Hitler lover i sin tale erobringens av Stalingrad og at Tyskland skal gå ut av krigen med en ærerik seir uten å komme nærmere inn på når dette skal finne sted. Samtidig kommer han med alvorlige trusler mot sabotører som undergraver tilliten til statens styre og hæren. Bare i den siste måneden før denne talen er 40 personer henrettet for slik virksomhet. I Karlsruhe og Frankfurt 14 døriblandt en kvinne. I Mannheim 14, i Oldenburg 1 osv.. De dømte beskyldes for å ha spredt nyheter og proraganda fra utenlandske radio, for å heførrekt å gjenopprette det kommunistiske parti. Gøring uttalelse om at Tyskland kan tape, har vakt stort mismot i Tyskland, sier en Bern-avis. Gøring regner selv sterkt ned muligheten. Han har kjøpt sig et landsted i Äppelviken utenfor Stockholm. Også i 1918 flyktet Gøring til Sverige. I sine kommentarer til Ribbentrops tale sier "Friheten" at hans oplysning om at Sovjet-samveldet har tapt 14 mill. soldater er interessant. Det er en flott prestasjon av russerne. I den siste tyske oversikten var tapet 20 mill. I løpet av sommeroffensiven har de vunnet tilbake 6 mill. Et par tyske offensiver til og russerne vil være pr. kasse igjen. - Vi minner om at det var den 10. oktober ifjor at naziavisene hadde 2 tommer høie overskrifter om at de russiske armeer var endelig og avgjørende slått. Det gjenstår bare oprenskningsarbeide av politimessig art, het det dengang. Tonen er stent adskillig ned nu foran den 4. krigsvinter.

DEN ANNEN FRONT. New York Times skriver 5. ds. at president Roosevelt taleser gjør det klart at det er de alliertes hensikt å ta offensiven i så snart som mulig. Samtidig har Stalin uttalt sig meget åpenhjertet overfor en amerikansk journalist. "I Russland mener vi at oprettelsen av en front nr. 2 er meget betydningsfull. For å øke og bedre de alliertes hjelp er det bare en ting som kreves, nemlig at de allierte oppfyller sine forpliktelser fullt ut og til 'stsatt tid', sier Stalin. BBC's diplomatiske korrespondent har uttalt at Stalins ord om spørsmålet er helt innlysende. De allierte er fullt opmerksom på at hjelpen først får sin fulle virkning når de går til angrep til lands, vil vanns og i luften. Arne Ordning uttaler i sin utenrikskronikk at spørsmålet ikke lenger er av politisk art. De angelsaksiske folk har en helt offensiv innstilling og hverken Roosevelt eller Churchill viser tilbake for å ta en risiko. Det er et militært problem og avgjørelsen ligger nu hos de militære ledere. Det er ting som tyder på at man står foran store og avgjørende begivenheter i dette spørsmål, uten at det kan sies noe helt bestemt idag. Men en ting ofrer de folk for liten oppmerksomhet som i spent uro venter på de alliertes offensiv, at en fiasko vil være til ubotelig skade når det gjelder spørsmålet om krigens varighet og også muligens dens endelige resultat.

SINTAGELSESTILSTANDEN. Det går etter en terrorbelge over landet. 10 nye nord-denne gang i Trondheim. Det er for tidlig å si noe om de sabotasje-handlinger som Nordland og Trøndelag fylker skal ha vært skyldig i og med-vitere i. Der snakkes om sabotasje i Steinkjer, Fossdalen, Glomfjord og Narvik, men det kan allerede nu sies at bakgrunnen for terroren ikke ligger i disse handlinger, men i tyskernes ønske om å spre skrek og redsel blandt det norske folk og kue hjemme-fronten. Den klare og mangestermige motstand mot q-politikken dikterer tyskernes handlinger nu. Tyskerne gikk til aksjon mot arbeiderne og industrilederne. De vilde ikke gripe inn så deres interesser i norsk produksjonsliv blir skadelidende, derfor denne form. Det er mange tegn som tyder på at man også i Oslo står overfor en ny terror og nye massearrestasjoner. Det er sagt om Wikstrøms død at det som oprører oss er at han var den første som ble rammet av den blinde umenneskelighet som utsøker sine ofre uten å spørre om skyld. Det er det samme vi står overfor idag. I tillegg til sorgen over våre døde landsmenn kommer denne krenkelse av enhver nordmanns rettsbevissthet, følelse av moral og anstendighet. Terroren aler ikke frykt, men et svigende krav på henv som ikke bare skal ramme tyskerne med Josef Terboven i spissen, men også hans håndlanger den 27-åriga lømmel av en fylkesfører i Trøndelag.

ARBEIDERNES SISTE AKSJON. Etter å ha omtalt at rikstinget ikke blev noe av og at ro og orden innen næringslivet er en hovedbetegnelse for tyskerne skriver en av de frie aviser: "Derfor står arbeidernes kamp idag i en særstilling. Det er ikke bare fordi deres organisasjoner er tailmessig de største, men de er jo selve det store arbeidende folk. hovedhjulet i nasjonenes maskinaeri. Stanser dette, stanser alt. Derfor er deres kamp mere betydningsfull og farligere for tyskernes enn noen andres. Lærere, prester, leger og skipsredere skaffer dem nok vanskeligheter og deres strålende innsats har vært av kolossal betydning for samholdet og kampånden innen det norske folk. De har vært og er merkesennene i kampan. Men det er tross alt arbeiderne som må bære hovedtyngden i flaget. Stanser arbeidslivet blir det katastrofalt for tyskerne. Derfor er det så uendelig viktig at arbeidernes kampånd og motstandskraft ikke blir knust i første omgang." Etter timelange og tildels pinlige forhør blev arbeidernes tillitsmann i Viktoria Terrasse tilslutt forelagt et ultimatum: "Dersom de ikke innen 48 timer surget for at all utmeldelse blev tilbaketalt, vilde hundre mann bli skutt i første omgang, også bearbeidslederne blev gjort ansvarlige" Drøg 100 mann ble v arrestert. Endel av dem som var kalt til Viktoria Terrasse blev holdt tilbake. De arresterte blev senget til Grini. etter først å være blitt gjort kjent med tyskernes krav. Under disse forhold var det ikke annet å gjøre enn å avslåse kampan. De fleste er etterhvert sluppet ut, mange bærer merke etter tortur. Det er blitt sagt at arbeidernes aksjon ikke førte frem, et det blev en retrett. Isafali blev det en ærefull retrett. Rikstinget kom i allfall ikke i stand og det vil alåri komme istand slutter artikkelen.

BOMBEBANGREPPT PÅ OSLO. Tyskerne har en underlig måte å føre krig på. De hevner et engelsk flyangrep på sivilbefolkingen som de jo har satt sig som mål å beskytte. Først kommer en forordning fra "Fylkesmannen" i Oslo og Akershus som savner sidestykke selv i disse tider. Tyskernes angrep før - 3 fronter. En rekke kjente menn i Oslo og omegn er tvangsinnkalt til opprydningsarbeide på ruinene. Blandt disse befinner sig skuespilleren Sissener, forretningsfolk som grosserer Andvord, Rudolf Olsen samt prc. rscor Nielsaysen, dr. Rustung og en rekke kjente idrettsmenn. Vi nevner Reidar Andersen, Grøttumsbråten, Birger Sand samt Finn Amundsen og P. Chr. Andersen. Endel av de eldre eller syke er sendt hjem i byen. Blandt dem den 72-åriga pastøtor Møller-Gasmann, og Rudolf Olsen. Tyskerne er dessuten gått til rekvisisjon av en hel rekke villaer i Aker, hvor de husville skal tvangsinnkjørses. Nekter de, blir de truet ned Grini. Blandt de hus som er tatt er rrcf. Hallesbys villa, skipsredere Felles, Mads Nygaards, Thorleif Gjotts og Villy Glotts og flere. Den skrivelse som er tilstiltet disse husene har følgende ordlyd: Bekjentgjørelse. 1. De har å overlate Deres hus til bombebeskadigte. Til imorgen kl. 9 må De være ute av huset. 2. Alle rum i Deres hus har til denne tid å være i ferdig stand. 3. Mannlig og kvinnelig

hushjelp blir i huset. 4. Brensestmateriale som ved, kull osv. blir igjen i huset. 5. De kan ta med Dom: Personlig vaskø og bekledningsgjenstander, toalettsaker og personlige saker som smykker. Sengtøy kan tas med, men det må bli igjen ett skift ved hver seng. Næringsmidler kan tas med til snarlig forbruk. Ingen hamstringsvarer. 6. Alle husets utgifter er også for framtida huseicrens utgifter. 7. Ved overgivelsen av huset må dør settes opp en inventarliste i 3 ganger. Den og alle nøkler må avgis. I tilfelle De ikke følger disse foreskrevne punkter, har De å regne med straff fra sikkerhetspolitiet." Dette dokument er datert 29/9. Det 3. angrepspunkt er tvangsbidrag. Med kynisk vilkårlighet er det krevet bidrag, stort eller lite, fra en rekke såkalte rikfolk til et samlet beløp av 3½ mill.kr. En rekke av de folk, som er avkrevet dette bidrag, er i en sådan økonomisk situasjon at de har måttet låne pengene som skal innbetales straks. Det sier sig selv at vi alle sammen med glede støtter og hjelper alle som er kommet i vanskeligheter p.g.a. angrepet. En av hensiktene med foranstående bestemmelser er nettopp å hindre et sikt utslag av solidaritetsfølelse. En rekke av dem som er tiltrent fruktene av ovenstående inndrivelse, har blankt nektet å motta noe. Det være sig pengar eller husrum. Men som sagt, det trues med Grini. Det er ikke få som fristes til å spørre idag: Hvilken innflytelse har vel forannevnte henvendnål på ledelsen av Royal Airforce? Straks etter angrepet blev områdene avsperrat og der ble satt ut tysk vakt, statspoliti og hirdvakt. Anneldelser om stjålne saker strømmer inn og 2. okt. ble 4 hirdmenn innsatt på nr. 19. Man er også blitt nødt til å skifte ut statspolitivaktene med ordensert politi.

NORDNORGE. For ca. 2½ uke siden blev der av engelske fallskjermtropper utført et vellykket attentat på rørgater til kraftstasjonen i Glomfjord. Tyskerne har nedlagt et voldsomt arbeids på å få Glomfjordfabrikkene i gang. Etter angrepet regner man med minst 1 års stans. 7 av de engelske soldater er transportert sydover og sitter på nr. 19. Resten for Narvik, inne ved svanskogrønningen var en gjeng tvangsutskrevne nordmenn satt i geng med veiarbeide. Maten var dårlig og forholdene forsvrig og holdelige. Høye arbeidsbelastning med gravemaskiner og annet redskap dro over til Sverige. I Tromsø er en rekke NS folk arrestert p.g.a. store svindel- og tyveriaffærer. Bland dem som allerede nu er kommet dit hvor de bor i hjemme, er ordføreren i Tromsø og NS idrettslederen. Tyske offiserer er inntalandet i affæren.

900 JUGOSLAVISKE FANGER er i sommerens løp transportert op til Narvik. Både under transporten og etter fremkomsten har de vært utsatt for on behandling fra trosser enhver beskrivelse. Under en transport fra Narvik til Rombakjorden blev de stuet sammen i lektore som sild i tonner. Ved fremkomsten var det ingen til å ta imot dem, ikke sørget for forpleining, så de blev liggende i 3 døgn uten mat og vana. Senere utbrøt tyfusepidemi blandt fangene som er i alle aldre, fra 12 til 72 år. De tyske vakter blev serumbehandlet og unngikk smitte i første omgang, mens fangene ingen legebehandling fikk. De døde som fluer. Da en tysk sanitetslege blev smittet, blev det bestemt at alle de syke fangene skulle skytes. Utøver natten lød der hyl og jammerskrik blandet med drønnene fra Geverskuddene. Om morgenen var der 300 fanger ferre i leiren.

FINNMARK er kommet inn i krigen uten at tyskerne har gjort det minste for sivilbefolkningen. Byene har ikke bomber, ikke brannmateriell, elendige legemidler og sykehuse er rekvirert. En meget stor prosent av legene er arrestert. Sivilbefolkningen evalueres uten å ha noe sted å ty hen. I Kvalsø er 300 mennesker tilbake, de øvrige har bodd i telt og skur og hvor det måtte falle sig. Av 379 hus var i juli bare 55 uskadde. I Kirkenes og Hornindalsvåg er situasjonen omtrent den samme.

GJØR DIN PLIKT I KAMPEN FOR FRIHET OG RETT - MOT NAZISTENES TYRANNI OG URETSEN. VI VIL VINNE.

GUD BEVARE KONGEN OG FEDERLANDET.